

@europa 18

EEN KRITISCH EMAIL EN FAXMAGAZINE OVER EUROPA WWW.ATEUROPA.NL VERSCHIJNT ELKE 2 WEKEN OP ZATERDAG
1^e JAARGANG, NUMMER 18, ZATERDAG 9 FEBRUARI, 2002

Vertrouwen in euro in gevaar door Duits tekort

De Haan (CDA): 'zonder waarschuwing aan Duitsland is stabiliteitspact een loos vod'

Minister Zalm wil een waarschuwingsbrief vanuit Brussel aan Duitsland sturen vanwege het te hoge Duitse begrotingstekort. Het is echter de vraag of Zalm gesteund wordt door zijn Europese collega's. André Szász, oud-directeur van de Nederlandsche Bank: 'Als Duitsland de brief weet te voorkomen, is het stabiliteitspact in feite om zeep geholpen'

De Europese Commissie liet vorige week weten aan Duitsland en Portugal een 'blauwe brief' te willen sturen, een officiële waarschuwing vanwege een te hoog oplopend begrotingstekort. Hierover wordt dinsdag 14 februari in de Raad van Ministers van Financiën en Economische Zaken (EcoFin) besloten. De Commissie deed haar voorstel op basis van het 'stabiliteits- en groeipact', dat in 1996 werd gesloten onder druk van datzelfde

Duitsland, gesteund door Nederland. Voor deze twee landen waren strenge financiële normen voor de lidstaten een keiharde voorwaarde voor deelname aan de Europese Monetaire Unie (EMU). Opmerkelijk is dat Duitsland nu zelf slachtoffer van het stabiliteitspact dreigt te worden. Het Duitse tekort nadert de in het pact aangegeven grens van 3%. Duitsland verzet zich tegen de waarschuwing uit Brussel, en probeert daarvoor steun te vinden bij andere lidstaten.

Loos vod papier

De Nederlandse VVD-minister van Financiën Gerrit Zalm zal op de Ecofin niet voor het Duitse verzet wijken, zo bleek donderdag 7 februari uit het voorbereidend overleg voor de Ecofin met de Tweede Kamer. Henk de Haan, Kamerlid voor het CDA: 'Zalm heeft in de Kamer duidelijk te verstaan gegeven dat hij strikt aan het stabiliteitspact wil vasthouden en

in de Ecofin voor het versturen van de blauwe brief gaat pleiten.' De Haan steunt Zalm. 'Als er voor Duitsland als groot land een uitzondering wordt gemaakt, is dat een teken dat het pact wezenlijk niet werkt. Het is dan een loos vodje papier. Het vertrouwen van de markten in de euro zal afnemen.'

-Vervolg pagina 6 -

Inhoud @europa

PAGINA 2: De Graaf: D66 en Europa
PAGINA 3: Moldavië geïsoleerd
PAGINA 4: Livestro: Conservatief Europa
PAGINA 5: Debat naar Iers model
PAGINA 6: Vervolg pagina 1
PAGINA 7: Column Van Staden: Beleid zonder koers

De macht van Mario Monti: stijgende autoprijzen in Nederland

Blokland (ChristenUnie): 'Monti harmoniseert via omweg belastingen'

'Eurocommissaris Monti probeert via de achterdeur belastingen te harmoniseren met zijn plannen voor de auto-industrie'. Dit stelt ChristenUnie-europarlementariër Hans Blokland. Nederland staat voor de keuze: of de belastingen op auto's omlaag, of stijgende autoprijzen.

Mario Monti, Europees Commissaris voor mededingingsbeleid, presenteerde woensdag 6 februari plannen waarmee de concurrentie tussen autodealers moet worden gestimuleerd. Op dit moment verkopen automakers auto's alleen via hun eigen dealers.

Monti wil de markt voor autodealers vrijmaken, waardoor alle dealers voortaan zelf hun eigen prijzen kunnen vaststellen. Volgens Monti zal dit de concurrentie in Europa versterken en leiden tot lagere autoprijzen. Volgens Frans Boon, woordvoerder van de

BOVAG, de belangenvertegenwoordiger van de Nederlandse autodealers, zullen door de voorgestelde maatregelen de autoprijzen in Nederland juist stijgen.

-Vervolg pagina 5 -

D66 verkiest Europees federalisme CDA boven blokkades VVD

De Graaf: “Nee” bij referendum over uitbreiding EU op de koop toe nemen’

Thom de Graaf loopt warm voor de verkiezingen. Europa speelt daarin een belangrijke rol. Zijn plannen op dat terrein zijn wat hem betreft het makkelijker te verwezenlijken met het CDA dan met de VVD.

Fractievoorzitter Thom de Graaf van D66 vindt dat het kabinet de afgelopen regeringsperiode verzaakt heeft een duidelijke positie in te nemen in het Europese debat. Hij wijkt dit aan de VVD. ‘De VVD is een buitengewoon lastige partner gebleken op Europees terrein. Zij weigert na te denken over de verre toekomst van de Europese Unie, waardoor de partij een blok aan het been is als het gaat om het ontwikkelen van visie in het Europese debat.’ Mocht D66 weer deel uitmaken van een volgend kabinet, dan heeft De Graaf problemen met de VVD als coalitiepartner als het gaat om Europese politiek. ‘Het CDA zou in veel opzichten een betere bondgenoot in het Europees beleid zijn dan de VVD. Evenals D66 pleit het CDA voor een federaal Europa.’

De Graaf wil in een volgend kabinet harde afspraken over het Europese beleid maken. ‘In het afgelopen Paarse kabinet is gebleken dat de VVD telkens op de rem stond in het Europese debat. Over de Europese toekomstvisie van het kabinet zal daarom een passage in het regeerakkoord moeten worden opgenomen. Wat D66 betreft moet deze ambitieus zijn.’

Wie gaat er over Europa?

Een ander punt dat De Graaf in de volgende regeerperiode geregeld wil zien is de rol van de minister van Buitenlandse Zaken. PvdA fractievoorzitter Ad Melkert stelde vorig jaar voor om naast de minister van Buitenlandse Zaken een aparte minister voor Europese

zaken te benoemen. De Graaf noemt dit ‘onverstandig’. ‘Een minister van Europese zaken zonder eigen departement zou geen enkel gewicht in Europa en in de Nederlandse Tweede Kamer hebben’. De Graaf denkt eerder aan een versterking van de rol van de minister van Buitenlandse Zaken in het Nederlandse Europese beleid. ‘Nu buitenlandse politiek in toenemende mate in Europees verband behandeld zal worden, zal Europa het hart van de Buitenlandse Zakenportefeuille moeten worden. Wat mij betreft regelen we de versterking van de rol van de minister van Buitenlandse Zaken al in het regeerakkoord.’

Uitbreiding: het volk beslist

In *@Europa* van 26 januari stelden kandidaat-Kamerleden voor Leefbaar Nederland Tjerk Westerterp en Wim Couwenberg een referendum over de uitbreiding van de EU voor. Daarbij lijkt Leefbaar Nederland een belangrijk Europees thema in de verkiezingsstrijd te hebben geïnitieerd.

De VVD was liet direct weten tegen een referendum te zijn. De democraat De Graaf staat echter welwillend tegenover het idee. ‘Het voorstel van Leefbaar Nederland is niet nieuw. Het houden van referenda over internationale verdragen is wettelijk vastgelegd. Het initiatief zal echter wel van de burgers zelf, en niet van politici moeten komen. Tegenvallende resultaten, zoals in Ierland, zullen op de koop toe moeten worden

genomen. Referenda zijn er niet om politici te behagen.’ Wat er zou moeten gebeuren als de Nederlandse bevolking tegen de uitbreiding zou stemmen blijft echter onduidelijk.

Als het gaat om de interactie tussen Brussel en de lidstaten blijkt ook binnen D66 de kloof tussen Den Haag en Brussel diep. Lousewies van der Laan, partijgenoot van De Graaf in het Europees Parlement, pleitte op 23 januari in een artikel in *NRC Handelsblad* voor een versterking van de controle van nationale parlementariërs op Europese besluitvorming. De Graaf is het met haar eens dat het nog beter kan, maar wijst erop dat Nederland in Europa voorop loopt en vindt dat Nederlandse Kamerleden niet veel valt te verwijten. ‘Het Nederlandse parlement is één van de actiefste controleurs van de eigen minister, ook voorafgaand aan de Europese Raden. Dat blijkt wel uit het feit dat minister van Justitie Benk Korthals een aantal keer woedend is geworden dat hij geen standpunt kon innemen in Brussel omdat de Kamer niet voldoende informatie had en hem daar dus geen mandaat voor kon geven. Korthals zag dat als een blamage. In plaats daarvan kan hij het kritische Nederlandse parlement als argument gebruiken om zijn eigen onderhandelingspositie te versterken. Met de rol als controleur van het parlement van de Nederlandse Europese politiek lijkt mij dus niets mis.’

Moldavië: De vergeten Europese oosterbuur

Europa moet meer aandacht besteden aan Moldavië, een arm en instabiel land aan de toekomstige oostgrens van de Europese Unie. Dit stellen PvdA europarlementariër Jan Marinus Wiersma en D66 Tweede Kamerlid Jan Hoekema. Volgens Matti Sidoroff, werkzaam voor de OVSE in Moldavië, zijn de mogelijkheden van de Europese Unie beperkt: 'Er is in Moldavië geen eenduidige identificatie met het westen.'

Wanneer Roemenië ooit lid wordt van de Europese Unie zal de EU een nieuw buurland hebben: Moldavië. Nadat Moldavië in de jaren negentig verscheurd werd door etnische twisten en een Russische afscheidingsbeweging in Transdnistrië, is de stabiliteit er nog geenszins teruggekeerd. De communistische regering beschuldigt de christen-democratische oppositie van het houden van illegale demonstraties tegen de 'russificatie' van het land, en heeft een verbod opgelegd op hun deelname aan de lokale verkiezingen. Bovendien verkeert het land in een penibele economische situatie. De vraag dringt zich op of de Europese Unie zich wil en kan inzetten om Moldavië te stabiliseren.

Jan Marinus Wiersma, europarlementariër voor de PvdA en voorzitter van de interparlementaire delegatie EU-Moldavië, verwijt de Europese Commissie gebrek aan aandacht voor de toekomstige oosterbuur van de Europese Unie. 'Inmiddels is er door middel van een initiatief vanuit het Europees parlement voor gezorgd dat Moldavië deelneemt aan het stabiliteitspact van de Balkan, maar het heeft lang geduurd om de Europese Commissie te overtuigen van de noodzaak hun blik te richten op dit vergeten land. Tevens had er allang een Europese vertegenwoordiging moeten zijn in Moldavië. De humanitaire hulp vanuit de Europese Unie is minimaal, terwijl in het land enorme problemen met de verspreiding van ziektes als tuberculose bestaan.' Ook Jan Hoekema,

Tweede Kamerlid voor D66, laakt de Europese politiek ten opzichte van Moldavië. 'Na de val van de Muur liet de Europese Unie deze oude speelbal tussen Rusland en het Westen links liggen, waardoor het land in elkaar gestort is. De huidige terugval naar een communistische regering en de economische misère zijn voor een deel te wijten aan nalatigheid van de Europese Unie. In Oekraïne zijn de democratische partijen en de onafhankelijke media wel ondersteund, in Moldavië nooit. Om een stabiele oostgrens van de toekomstige Europese Unie te krijgen, is het de taak van Europa om hier aandacht aan te besteden. Hierdoor heeft het land een grotere kans zichzelf weer omhoog te trekken.'

Oost of west?

In theorie is het mogelijk dat Moldavië ooit EU-lid wordt. De oostgrenzen van de kandidaat-lidstaten hoeven volgens Hoekema niet de definitieve grenzen van de Europese Unie te betekenen. 'Nadat Roemenië is toegetreden is het niet uitgesloten dat de grenzen van de Unie nog verder opschuiven'. Wiersma plaatst daarbij enige kanttekeningen. 'Hoewel ik van mening ben dat de grenzen van de Europese Unie niet ophouden bij Roemenië, zal er hiervoor wel voldoende draagvlak onder de bevolking moeten bestaan. Er bestaat geen maatschappelijke consensus over de richting die het land op moet gaan. De christen-democratische oppositie neigt naar het westen, maar de huidige communistische

regering richt zich geheel op Rusland.' Matti Sidoroff, woordvoerder van de Moldavische missie van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), is somber gestemd over de toekomst van Moldavië. Hij ziet, evenals Wiersma, het ontbreken consensus over de geopolitieke oriëntatie van Moldavië als belangrijk probleem. 'Een belangrijk obstakel voor hervormingen in Moldavië is het gebrek aan eenduidige identificatie van de bevolking dan wel met het westen, dan wel met Rusland.'

Grenzen aan mogelijkheden EU

Volgens Sidoroff zijn de mogelijkheden van de Europese Unie om Moldavië te stabiliseren beperkt, nu er een communistische regering aan de macht is. 'De regering heeft de christen-democratische oppositiepartij verboden te participeren in de lokale verkiezingen. Het is onmogelijk om vanuit de Europese Unie in te grijpen in dit soort binnenlandse aangelegenheden. Bovendien heeft de op Rusland georiënteerde regering er door haar economische beleid voor gezorgd dat financiële hulp vanuit de Europese Unie en het Internationaal Monetair Fonds verdwijnt, of verkeerd geïnvesteerd wordt.' In de verre toekomst ziet Sidoroff Moldavië wel als mogelijke lidstaat van de Europese Unie, maar niet voordat er een duidelijke koers gekozen wordt. 'Zolang Rusland als de grootste strategische partner geldt, zullen de banden met de Europese Unie slechts zeer summier worden aangetrokken.'

'Federaliseren is niet de enige weg voorwaarts'

De conservatief Joshua Livestro over het teveel aan poëzie in Europa

Een wisseling van de wacht lijkt op komst in het door sociaal-democraten gedomineerde Europa. Na Spanje werd met de verkiezing van Berlusconi in Italië een tweede belangrijke Europese regeringsleider met een rechtse achtergrond gekozen. In een aantal belangrijke verkiezingen dit jaar maken conservatieve partijen een goede kans. In de Engelse kranten *The Times* en *The Guardian* wordt inmiddels druk gespeculeerd over een conservatief Europees réveil. Joshua Livestro werkt in Brussel als persoonlijk medewerker van de Nederlandse Commissaris Frits Bolkestein. Hij is conservatief en voorzitter van de Nederlandse Edmund Burke Stichting, een discussieplatform voor conservatisme. 'Het lijkt er inderdaad op dat Europa van kleur gaat verschieten. De peilingen geven aan dat het niet ondenkbaar is dat tien van de vijftien Europese leiders in de nabije toekomst een rechtse signatuur zullen hebben. De sociaal-democraten hebben het moeilijk. Logisch, ideologisch pragmatisme zegt nog niets over het praktisch vermogen om problemen op te lossen.'

Rechts denkt nationaal

Toch betekent de terugkeer van Europees rechts niet meteen de vestiging van een "Europees conservatisme", zo geeft Livestro toe. 'Rechts denkt van nature niet internationaal maar nationaal. Er zijn grote verschillen tussen de verschillende partijen. De Spaanse premier José Maria Aznar, de Franse republikein Jacques Chirac en de Duitse CDU-CSU bondskanselier kandidaat Edmund Stoiber hebben alle drie een heel

ander beeld van het Europese project. Het is jammer dat rechts in Europa niet meer gezamenlijk optrekt en ideeën ontwikkelt. Gemakzucht van traditioneel rechts heeft ruimte gecreëerd voor populistische partijen. In Nederland Leefbaar Nederland, in Italië de Lega Nord.' Livestro rekent met nadruk niet Berlusconi tot deze categorie. 'Een kleurrijk figuur natuurlijk, maar geen onacceptabel politicus. Men moet als Berlusconi problemen opwerpt niet de boodschapper verwijten maken, maar in plaats daarvan de problemen oplossen. Men verwijt hem dat hij met verkeerde partners coalities sluit. Je ziet echter dat deze partijen, door samen te werken en de problemen die de populistische agenderen op te lossen, aan kracht verliezen. In Italië heeft de Lega Nord sinds zij een samenwerkingsverband met Forza Italia is aangegaan veel aanhang verloren. Uit Oostenrijk hoor ik op dit moment ook geen schokkende berichten, terwijl die wel voorspeld werden toen de conservatieven daar met de FPÖ van Jörg Haider gingen samenwerken.'

Prozaïsch Lissabon

Ondanks de onderlinge verdeeldheid en verschillen denkt Livestro dat rechts in Europa een goede invloed op de Europese politiek kan hebben. 'We moeten af van het politiek correcte idee dat verder federaliseren de enige juiste weg is voor Europa en dat alle andere gedachten het Europees project alleen maar afremmen. Ik werk hier in Brussel omdat ik de interne markt een uitstekend project vind. Dat betekent niet dat ik alle bevoegdheden van de

lidstaten wil overdragen op het gebied van justitie en buitenlands beleid.' Livestro verwacht als het gaat over de toekomst van Europa meer van kleine stapjes en praktische politiek dan van grote plannen. 'De conventie volg ik met belangstelling, maar als de toekomstige structuur van Europa zo makkelijk was uit te tekenen was men er in Laken wel uitgekomen. Europa kan haar aandacht beter richten op het Lissabonproces.' In maart 2000 spraken de Europese regeringsleiders in Lissabon de wens uit dat Europa binnen tien jaar de meest concurrerende economie van de wereld moet worden. 'Om dit voor elkaar te krijgen moet veel gebeuren. Op het Directoraat Generaal waar ik werk worden de hervormingen op het gebied van de interne markt voorbereid, van patenten en posteringen tot bedrijfsovernames en openbare aanbestedingen. Deze hervormingen zijn cruciaal om Europa echt concurrerend te maken, maar stranden telkens op de individuele nationale belangen van lidstaten. De regeringsleiders moeten een keuze maken. Minder belofes in poëtische taal uitspreken, of de poëzie waarmee ze nu verwachtingen wekken omzetten in daadkracht. Het zijn immers de regeringsleiders die praktische economische hervormingen doen sneuvelen' Juist in het uitvoeren van de in Lissabon geformuleerde doelstellingen verwacht Livestro veel van een grotere aanwezigheid van rechts-conservatief in Europa. 'Ondanks de verschillen voelt rechts zich over het algemeen beter thuis bij economische liberalisatie die nodig is voor het Lissabonproces dan de sociaal democraten.'

COLOFON: @europa is een opiniërend fax- en emailmagazine over Europa. De redactie stelt zich ten doel het debat over de toekomst van Europa te stimuleren. @europa verschijnt om de twee weken op zaterdag en wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie. @europa wordt mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

REDACTIE: Mark Beunderman, Esther Gaarlandt, Vanessa Lamsvelt, Martin Mevius, Jan Middendorp, Sara Muller.

REDACTIEADRES: @europa, Prinsengracht 1, 1015 DK Amsterdam, Nederland telefoon: 020-520.52.85, fax: 020-520.52.86,

AANMELDEN: www.ateuropa.nl

Aanmelden voor een gratis mailabonnement kan door een mailtje te sturen naar info@ateuropa.nl.

Waar haalt de Europese Conventie haar ideeën vandaan?

Iers model: Nationaal forum over Europa

Het Nederlandse debat rond de conventie over de toekomst van Europa reikt vooralsnog niet veel verder dan de vier Nederlandse deelnemers. De regering van Ierland wil dit debat verbreden en heeft een *National Forum On Europe* opgericht. Een voorbeeld voor Nederland?

De Europese Conventie werd in December 2001 op de top van Laken ingesteld om in 2004 plannen te presenteren over de toekomst van de Europese Unie. De vraag is hoe bevolkingen van de verschillende lidstaten zelf ook mee kunnen doen aan het proces van meningsvorming over de toekomst van Europa in de Conventie. In Ierland is men al in september gestart met een nationaal forum over Europa dat ideeën moet genereren voor de Conventie. Dit nationaal forum bestaat uit een wekelijks terugkerend nationaal debat tussen parlementariërs, het bedrijfsleven, vakbonden en burgers. Naast het wekelijkse debat worden ook op allerlei terreinen mini-fora georganiseerd over Europa. Het geheel wordt betaald door de Ierse overheid.

Patrick Bourne is woordvoerder van het *National Forum On Europe*, dat belast is met de organisatie van het Ierse forum. Hij legt uit waarom Ierland het forum organiseert. 'Naast het op gang brengen van een brede discussie over Europa is het de bedoeling met het nationaal forum de Ierse inzet voor de conventie voor te bereiden. Het is niet de bedoeling mensen over te halen om anders over Europa te gaan denken. Het succes van het forum wordt gemeten in de hoeveelheid mensen die bij opiniepeilingen hun mening willen geven. Recentelijk was dit achtenzeventig procent, dat is een hele verbetering als je het vergelijkt met een drieëndertig procent die bij het referendum over het Verdrag van Nice kwamen stemmen.' Het is de vraag wat de Ierse politici

uiteindelijk met de uitkomsten van de debatten gaan doen. Brian Crowley, Ierse europarlementariër voor de regeringspartij Fianna Fail ("Soldaten van het Lot"), zegt dat de resultaten invloed zullen hebben op het Ierse standpunt tijdens de conventie. 'Het rapport zal naar de Europese conventie worden gestuurd, maar de Ierse afvaardiging is er niet aan gebonden.'

Debathuizen

Het Ierse forum lijkt volgens Anton Zijderveld, hoogleraar Algemene Sociologie en voorzitter van het Forum voor Democratische Ontwikkeling, een goed voorbeeld voor Nederland. Zijderveld onderschrijft de noodzaak van grotere betrokkenheid van de Nederlandse bevolking bij de Conventie. Hij vindt echter niet dat de Nederlandse overheid een nationaal debat zou moeten organiseren, maar dat de impuls daarvoor vanuit de maatschappij zelf moet komen. 'De laatste tijd ontstaan door het hele land debathuizen naar het voorbeeld van de Balie en Felix Meritis, waardoor een groot, divers publiek wordt aangetrokken. Via deze debathuizen, en parallel daaraan eventueel een digitaal forum, bereik je een groot publiek. Politieke partijen moeten zich niet met de organisatie bemoeien. Het initiatief moet vanuit de *civil society* komen, dan komen de politici vanzelf.' Met de resultaten van een nationale discussie wil Zijderveld verder gaan dan de Ieren. 'De resultaten kunnen uiteindelijk een basis vormen voor de

Nederlandse vertegenwoordiging die naar de Conventie gaat. Dit alles moet natuurlijk wel snel van de grond komen als er in 2004 al besloten moet worden over een verdrag.'

Geen eenrichtingsverkeer

Haast is dus geboden, want op dit moment is er in Nederland niets dat lijkt op een nationaal debat over Europa zoals dat in het Ierse forum plaatsvindt. CDA Europarlementariër Hanja Majj-Weggen, is een van Nederlandse vertegenwoordigers op de conventie. Zij vindt dat de overheid meer voorlichting moet organiseren. 'Op het moment is er te weinig informatie over Europa. Daarom heb ik een voorstel neergelegd bij het voorlichtingsbureau van het Europese Parlement in Den Haag om samen met het voorlichtingsbureau van de Europese Commissie informatiedagen te organiseren, waarbij Nederlandse regio's goed geïnformeerd worden over de komende Conventie'. Anton Zijderveld ziet hier weinig in. 'Aan informatiedagen waarbij het volk geïnformeerd wordt heb je niets, dat is enkel éénrichtingsverkeer.' Het is de vraag of de voorgestelde bijeenkomsten niet te mager zijn en of een nationaal forum niet een grotere groep bereikt. Majj-Weggen: 'Het is de taak van de organisatoren van de informatiedagen dat er veel mensen komen. Als de mensen niet komen, is het hun eigen keus. Wij hebben het dan in ieder geval geprobeerd.'

- Vervolg pagina 1 – De autoprijzen-

Autofabrikanten bepalen de prijzen nu namelijk van land tot land aan de hand van de verschillende belasting op auto's. In landen zoals Nederland, waar die belasting maar liefst 50 procent is, wordt een lage prijs aan de dealer gerekend. Dit wordt gecompenseerd door in buurland België, met een belasting van

23 procent, een hogere prijs te vragen. Maar als de prijzen worden vrijgegeven, zullen fabrikanten in landen als Nederland meer gaan vragen voor hun product, en in landen als België minder. Boon: "De prijzen van auto's exclusief belastingen verschillen in Europa enorm. In Nederland zijn de prijzen nu zeer

laag, maar die zullen dus door de plannen van Monti gaan stijgen. Als Nederland de belasting op auto's niet verlaagt dan ligt het dus voor de hand dat de prijzen die de consument in Nederland betaalt gaan stijgen.'

- Vervolg volgende pagina-

- Vervolg pagina 1 — De euro-

Ook André Szasz, oud-directeur van de Nederlandsche Bank, vreest de komende Ecofin. 'Als Duitsland weet te voorkomen dat zij een waarschuwing krijgt, dan scheidt dat een precedent waarmee het stabiliteitspact in feite om zeep is geholpen. Gezichtsverlies bespaart Duitsland zich daar niet mee. Dat heeft het land nu toch al geleden. De Ecofin moet dus zorgen dat Duitsland de waarschuwing ook officieel krijgt. Maar ik ben bang dat er in de Ecofin vooral gesproken gaat worden over de tegenzittende conjunctuur in Duitsland, en niet over de vraag hoe het stabiliteitspact is te behouden.'

Het VVD-Kamerlid Van Beek steunt zijn eigen minister, maar kan zich voorstellen dat er uiteindelijk geen waarschuwing aan Duitsland gegeven wordt. 'Dit hoeft geen te zijn, afhankelijk van de motivatie die gegeven die wordt. Het kan niet zo zijn dat de

waarschuwing ingetrokken wordt omdat Duitsland een groot land is. Er moeten voldoende garanties gegeven worden dat de Duitsers er echt alles aan doen om het tekort in de hand te houden. Maar die afweging moet ter plekke in de Ecofin gemaakt worden.'

Kees Vendrik, Tweede Kamerlid voor GroenLinks, ziet de kwestie als een goed voorbeeld van het slecht functioneren van het huidige stabiliteitspact. 'Er wordt nu veel politieke energie verspild aan deze economisch domme regeling. Het is onzin om Duitsland te waarschuwen omdat het zijn begrotingstekort boven de 3% ziet uitstijgen vanwege een eenmalige conjuncturele dip. Het stabiliteitspact moet aangepast worden. Het moet uitgaan van het gemiddelde begrotingstekort in periodes van bijvoorbeeld vier jaar. Dan kan pas onderscheid worden

gemaakt tussen landen die eenmalig last hebben van een slechte conjunctuur, zoals Duitsland, en landen die structureel in de gevarezone verkeren, zoals het Italië van Berlusconi door het eigen lastenverlichtingsbeleid.' André Szasz wil een heel andere, rigoureuze aanpassing van het stabiliteitspact. 'Als Duitsland de waarschuwing weet te voorkomen, blijkt dat het niet werkt om de Ecofin zelf over schuld en boete te laten beslissen. Oplossing voor dit probleem zou zijn de Commissie meer bevoegdheden te geven. Je zou je kunnen voorstellen dat de Commissie begrotingen van lidstaten ter heroverweging zou kunnen terugsturen. Dit lijkt een verregaand plan van een andere wereld, maar met de vorming van de EMU zijn we ook in een andere wereld terecht gekomen.'

- Vervolg pagina 5 – De autoprijzen- Verkapte harmonisatie belastingen?

Ook Hans Blokland, europarlementariër voor de Christenunie, vreest dat de prijzen in Nederland voor de consument omhoog gaan. De kritiek van Bovag maakt een ding duidelijk: als Monti niet tegengehouden kan worden, zullen Nederlandse autodealers belastingverlaging gaan eisen. Hetzelfde zal in andere EU-lidstaten met hoge auto-belastingen ook gebeuren. Blokland ziet het voorstel van Monti dan ook als een verkapte methode om belastingharmonisatie tot stand te brengen. 'Monti gebruikt hier een kunstgreep om de belastingen te harmoniseren. De Commissie ziet dat als mooi meegenomen, omdat ze eigenlijk geen bevoegdheid hebben over de belastingen in de lidstaten. Monti heeft de afgelopen tijd uitstekend werk gedaan, dat kan hij omdat hij veel macht heeft. Nu worden we geconfronteerd met de negatieve kanten van die macht.' PvdA Tweede Kamerlid Eppo Bolhuis onderkent dat het mededingingsbeleid soms in conflict komt met de belastingwetgeving van de lidstaten. Hij heeft geen echte oplossing voor dit dilemma tussen een hard en goed Europees mededingingsbeleid en een soeverein

belastingbeleid van de lidstaten. Bolhuis: 'Dat de Commissie met sommige mededingingsregelingen ingrijpt in de belastingwetgeving is inderdaad lastig.' In het geval van de specifieke plannen van Monti over de concurrentie tussen dealers is Bolhuis ondanks de vrees voor stijgende autoprijzen duidelijk: 'De Commissie moet voet bij stuk houden. De auto-industrie moet niet vergeten dat zij een slechts een tijdelijke uitzondering heeft gekregen van de normale strikte concurrentieregels. Die uitzondering wordt nu ingetrokken.' Terwijl de Britse Conservatieven normaal gesproken snel waarschuwen voor sluipende federalisering, zeker als het om belastingen gaat, reageren ze nu positief op de plannen van Monti. De Conservatieve europarlementariër John Purvis vindt dat de Commissie haar plannen moet doorzetten. 'Lidstaten kunnen nog steeds zelf over hun belastingtarieven beslissen en zo hoort het ook. Het belangrijkste is dat er met de plannen van Monti eerlijke concurrentieverhoudingen ontstaan. Als lidstaten vervolgens zelf hun belastingen daar op aanpassen moeten ze dat zelf weten.' In het

Conservatieve standpunt speelt waarschijnlijk een rol dat in Groot-Brittannië de belasting op auto's rond de achttien procent ligt, en daarmee een van de laagste in Europa is. Daar zullen door de plannen van Monti de autoprijzen dan ook omlaag gaan

Duitsland heeft met haar grote auto-industrie veel te verliezen en staat dan ook niet te juichen bij Monti's voorstel. Blokland en Boon verwachten dan ook veel van de weerstand die Duitsland zal opwerpen tegen het initiatief. Floris Vogelaar, hoogleraar Economisch Ordeningsrecht aan de Universiteit van Amsterdam, vreest dat er voor de lidstaten weinig aan te doen is als Monti zijn zin doorzet. 'Commissaris Monti heeft in mededingingsaangelegenheden sterke bevoegdheden, die direct worden ontleend aan het EG-Verdrag. Monti wordt uiteindelijk gecontroleerd door het Europees Hof. Als er onenigheid blijft over de plannen en de Commissie houdt voet bij stuk, dan is dat de enige instantie die de Commissie nog kan terugfluiten.'

Column

Een beleid zonder koers

Op 28 februari gaat de Conventie over de toekomst van Europese Unie van start. Inmiddels heeft de Nederlandse regering oud-minister Hans van Mierlo aangewezen haar in de Conventie, hyperbolisch vergeleken met de Amerikaanse Conventie van 1787 (Philadelphia), te vertegenwoordigen. Dat lijkt geen slechte keuze.

Waar staat Nederland in het debat over de toekomst van Europa? Die vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden. Onze regering heeft in de afgelopen tijd met verschillende stemmen gesproken. Daardoor is verwarring ontstaan over de Nederlandse “inzet”, om die verschrikkelijke Haagse term voor een keer te gebruiken. Minister Van Aartsen heeft zijn best gedaan de indruk te wekken dat hij een discussie over de institutionele arrangementen van de EU nauwelijks interessant vindt. Dat is merkwaardig omdat die discussie alles te maken heeft met bestuurlijke slagvaardigheid, afbakening van de macht tussen de Europese instellingen en lidstaten alsmede met de democratische legitimiteit. Onze minister van Buitenlandse Zaken beroept zich graag op de spreekwoordelijke man of vrouw in de straat die alleen geïnteresseerd is in meer veiligheid in de buurt, het behoud van zijn (haar) baan en bijvoorbeeld de kwaliteit van het voedsel. Alsof het voor het bereiken van deze doelen niet relevant zou zijn te weten of de EU straks wel in staat is tijdig beslissingen te nemen.

Van Aartsen's staatssecretaris Benschop is een intelligent en ter zake kundig politicus gebleken. In voetbaltermen zou men hem dan ook de “revelatie” in het paarse team kunnen noemen. Wel is het voor mij een beetje raadselachtig dat hij als sociaal-democraat én historicus onder de bekoring is gekomen van het

modieuze jargon van de angelsaksische bedrijfskunde, waarin termen als “peer pressure”, “benchmarking” en “scoreboarding” als diepzinnige wijsheden worden opgediend. Naar mijn smaak steekt in het geloof in de zogeheten methode van open beleidscoördinatie als stuurmechanisme een flinke dosis naïviteit.

Beleidsvergelijking heeft ons in elk geval weinig geholpen als het bijvoorbeeld gaat om het effectueren van een gemeenschappelijk asielbeleid. Bedoelde methode dient alleen te worden beproefd indien onvoldoende steun bestaat voor het hanteren van bindende beleidsinstrumenten. Toch heeft Benschop opvattingen verdedigd die het dichtst in de buurt komen van de klassieke communautaire lijn die Nederland in het verleden heeft gevolgd. Terecht traden wij in het krijt voor een sterke Commissie als motor van het integratieproces, uitbreiding van meerderheidsbesluitvorming in de Raad van Ministers en uitbreiding van de mogelijkheden van het Europese Parlement het beleid van de Commissie te controleren en als medewetgever optreden. Ook heeft de staatssecretaris zich terecht tot toekennend gemaakt van diegenen die zich zorgen maken over de geringe betrokkenheid van de Europese burger bij de Brusselse besluitvorming. In een aanduiding van de opstelling van de Nederlandse spelers op het Europese tableau mag uiteraard de minister-president niet ontbreken. Ook in de Europese discussie heeft Kok zich als een politieke allemansvriend doen kennen. Als het gaat om in het vinden van een nieuw evenwicht in de bepaling van de bevoegdheden tussen enerzijds de Commissie en anderzijds de Raad van Ministers en de Europese Raad, heeft hij een werkelijke keuze ontlopen.

Kennelijk bewaart onze MP goede herinneringen aan zijn vergaderingen in laatstgenoemd orgaan, want het lijkt hem niet te deren dat de groeiende betekenis van de Europese Raad vooral ten koste is gegaan van de statuur van de Commissie. Deze bespreking is pas compleet indien ook de minister van financiën in beeld wordt gebracht. Vooral door de ontwikkeling van de EMU en de politisering van de strijd om de Europese begroting is de rol van de ministers van financiën in de EU aanzienlijk gegroeid. Minister Zalm heeft zich doen kennen als iemand die in Europees verband hard voor de Nederlandse belangen knokt. Dat siert hem op zichzelf. Maar hij heeft zich ook onderscheiden door een terughoudende opstelling met betrekking tot de verdieping van de Economische Unie als noodzakelijke aanvulling op de Monetaire Unie. Anders dan bijvoorbeeld zijn Belgische ambtgenoot (en politieke geestverwant!) Reynders moet hij niets hebben van het minder vrijblijvend maken van het huidige complexe stelsel van economische beleidscoördinatie.

De Nederlandse regering vertoont het beeld van een verdeeld huis wat Europa betreft. Dat kan schadelijk zijn voor onze inbreng in een hoogst belangrijk debat. Voor een niet onbelangrijk deel vallen de meningsverschillen samen met tegenstellingen die tussen de regeringspartijen PvdA en VVD bestaan over hoe het met de EU verder moet. Ook om die reden is het toe te juichen dat politiek paars in Nederland kennelijk zijn langste tijd heeft gehad.

Dr. Alfred van Staden is directeur van het Instituut Clingendael te Den Haag en deeltijdhoogleraar voor de leer der internationale betrekkingen aan de Universiteit Leiden